

ÇOCUKLARDA UYGUNSUZ ANTİBİYOTİK KULLANIMI

Dilek ÇİFTÇİ BAYKAL¹

Nur AKMAN ALACABEY²

GİRİŞ

Antibiyotikler, bakteriyel enfeksiyon hastalıklarını tedavi etmek için kullanılan sentetik veya doğal maddelerdir. Pediatrik hastalarda en çok kullanılan ilaçlardır ve dünya çapında bulaşıcı hastalıkların tedavisinde hayati bir rol oynar. Yanlış kullanıldıklarında, antimikrobiyal direncin gelişmesinde, tedavi süresinin artmasında, maliyetlerde (1) ve dünya çapında önemli morbidite ve mortaliteye neden olup (2) ciddi bir halk sağlığı sorunu haline gelir (2,3).

Hastanede daha uzun süre kalışlara, daha yüksek tıbbi maliyetlere ve artan mortaliteye yol açabilen antimikrobiyal direnç nedeniyle, giderek artan sayıda yaygın enfeksiyonun tedavisi zorlaşmaktadır. Gereksiz ve uygunsuz antibiyotik kullanımı dirençli bakterilerin ortaya çıkmasına sebep olduğu gibi yayılmasına da neden olur. Bu etki, yalnızca birinci basamak antibiyotiklere dirençli organizmaların popülasyon düzeyinde taşınmasını artırmakla kalmaz, aynı zamanda toplulukta ikinci sıra antibiyotiklerin kullanımını da artırabilir (4).

Dünya Sağlık Örgütü'nün (DSÖ) küresel antimikrobiyal dirençle ilgili yakın tarihli bir raporuna göre, yaygın enfeksiyonlardan sorumlu patojenler arasın-

¹ Öğr. Gör. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, dilekbaykal@yyu.edu.tr

² Öğr. Gör. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Esasları AD, nurakman_6565@hotmail.com

dirler. Hemşirelik mesleki bilgi ve becerilerin halk sağlığı açısından üst düzeyde kullanılması topluma akılcı ilaç kullanımını açısından da fayda sağlayacaktır. Sorunun çözümünün temelinde hemşire, hekim ve diğer sağlık profesyonellerine önemli görevler düşmektedir.

KAYNAKLAR

1. Xavier SP, Victor A, Cumaquela, et al. Inappropriate use of antibiotics and its predictors in pediatric patients admitted at the Central Hospital of Nampula, Mozambique. *Antimicrobial resistance and infection control*. 2022;11(1): 79.
2. Choe YJ, Shin JY. Trends in the use of antibiotics among Korean children. *Korean journal of pediatrics*. 2019;62(4): 113-118. doi: 10.3345/kjp.2018.07290
3. Little P, Francis NA, Stuart B, et al. Antibiotics for lower respiratory tract infection in children presenting in primary care in England (ARTIC PC): a double-blind, randomised, placebo-controlled trial. *Lancet (London, England)*. 2021;398(10309): 1417–1426. doi:10.1016/S0140-6736(21)01431-8
4. Lown M, McKeown S, Stuart B. et al. Prescribing of long-term antibiotics to adolescents in primary care: a retrospective cohort study. *The British journal of general practice: the journal of the Royal College of General Practitioners*. 2021;71(713): e887–e894. doi:10.3399/BJGP.2021.0332
5. Rhee C, Aol G, Ouma A, et al. Inappropriate use of antibiotics for childhood diarrhea case management - Kenya, 2009–2016. *BMC publichealth*. 2019; 19(Suppl3):468. doi: 10.1186/s12889-019-6771-8
6. Buccellato E, Melis M, Biagi C, et al. Use of Antibiotics in Pediatrics: 8-Years Survey in Italian Hospitals. *PloS one*. 2015;10(9): e0139097. doi:10.1371/journal.pone.0139097
7. Dantuluri KL, Bruce J, Edwards KM, et al. Rurality of Residence and Inappropriate Antibiotic Use for Acute Respiratory Infections Among Young Tennessee Children. *Open forum infectious diseases*. 2020;8(1):faa587. doi:10.1093/ofid/ ofaa587
8. Resi D, Milandri M, Moro, et al. Emilia Romagna Study Group On The Use Of Antibiotics In Children. Antibiotic prescriptions in children. *The Journal of antimicrobial chemotherapy*. 2003;52(2): 282–286. doi: 10.1093/jac/dkg302
9. Utli H, Turan M. 0-12 yaş arası çocuğa sahip ebeveynlerin akılcı ilaç kullanımına yönelik tutumlarının incelenmesi. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*. 2020; 36(2): 87-95.
10. Llor C, Bjerrum L. Antimicrobial resistance: risk associated with antibiotic overuse and initiatives to reduce the problem. *Therapeutic advances in drug safety*. 2014;5(6): 229-241. doi: 10.1177/2042098614554919
11. Araz NÇ, Aydın N. Çocuklarda Antibiyotik Kullanım Sıklığı. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*. 2012; 1(2): 96-106.

12. Nelson JA, Hunter PK. Exploring the Association Between Antibiotic Prescribing Patterns and Clinical Variations in a Network of Pediatricians. *Cureus*, 2021;13(11): e19464. doi: 10.7759/cureus.19464
13. Çalışır Ö, Çalışkan Z, Gördeles Beşer N. Hastaneye Yatan Çocukların Annelerinin Akılcı İlaç Kullanımına İlişkin Tutumlarının Belirlenmesi. *Türkiye Klinikleri Journal of Nursing Sciences*. 2021; 13(1).
14. Özdemir C. Anne ve babaların antibiyotik algıları ölçeği'nin Türkçeye uyarlanması. (Uzmanlık Tezi). Pamukkale Üniversitesi Lisans Üstü Eğitim Enstitüsü., Denizli; 2019.
15. Can V, Bulduk M, Aysin N, ve ark. The Importance of Rational Drug Use In Children. International Conference on Multidisciplinary, Science, Engineering and Technology (IMESET'17 Bitlis) Oct 27-29, 2017, Bitlis.
16. Seğmenoglu MS. Hemşirelik Öğrencilerinin Akılcı İlaç Kullanımı ve Antibiyotik Kullanım Duyarlılığı. *Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*. 2022; 5(2): 958-963.
17. Atilla U, Barışık V. Akılcı Antibiyotik Kullanımı. *Klinik Tıp Aile Hekimliği Dergisi*; 2017;9(3): 1-2.
18. Sürmelioglu N, Kiroğlu O, Erdoğan T. Akılcı olmayan ilaç kullanımını önlemeye yönelik tedbirler. *Arşiv Kaynak Tarama Dergisi*. 2015;24(4): 452-462.
19. Kolukisa, T. Hastanede Çocuğu Yatan Annelerin Çocuklarda Akılcı İlaç Kullanımı İle İlgili Bilgi Durumlarının Belirlenmesi. (Yüksek Lisans Tezi). Karabük Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Karabük; 2020.
20. Bayram N, Günay İ, Apa H, et al. Evaluation of the factors affecting the attitudes of the parents towards to use of antibiotics/Çocuklarda Antibiyotik Kullanımı ile İlgili Ailelerin Tutumlarını Etkileyen Faktörlerin Değerlendirilmesi. *Cocuk Enfeksiyon Dergisi*. 2013;7(2): 57.
21. Gungör A. Çocuklarda antibiyotik kullanımı ile ilgili ebeveynlerin tutum ve davranışlarının değerlendirilmesi. *Türkiye Çocuk Hastalıkları Dergisi*. 2019; 13(3): 203-207.
22. Karabay O. Antibiyotik Kullanımında Yanlışlar ve Doğrular. *ANKEM Derg.* 2013;27(Ek 2): 165-167.
23. Ünüvar E, Kılıç EA. Sönmezer GG, et al. Çocuklarda Antibiyotikler En Erken Ne Zaman ve Hangi Enfeksiyonda Başlanmaktadır?. *Ankem Derg.* 2005;19(2): 80-83.
24. Karataş Y, Khan Z. Antibiotic usage in the pediatric population: The need for effective role of parents and prescribers. *Güncel Pediatri*. 2021;19(1): 135-140.